

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 7.12.2006
COM(2006) 779 végleges

ÉRTELMEZŐ KÖZLEMÉNY

a Szerződés 296. cikkének a védelmi beszerzések területén történő alkalmazásáról

(előterjesztő: a Bizottság)

{SEC(2006) 1554}
{SEC(2006) 1555}

ÉRTELMEZŐ KÖZLEMÉNY

a Szerződés 296. cikkének a védelmi beszerzések területén történő alkalmazásáról

(EGT vonatkozású szöveg)

Bevezetés

A védelmi beszerzések az Európai Unióban a közbeszerzések jelentős részét teszik ki. A tagállamok összesített védelmi költségvetése körülbelül 170 milliárd eurót tesz ki, amely magában foglalja a beszerzésekre fordított több mint 80 milliárd eurót is.

E kiadások többsége aránylag kicsi és zárt nemzeti piacokra oszlik szét: az Unió védelmi piacára továbbra is a tagállami szintű széttöredezettség a jellemző, tekintettel a 25 különböző vevőre és a 25 különböző szabályozási keretre. Ez a széttöredezettség komoly akadályt jelent az Unión belüli verseny és együttműködés számára. Többletköltségeket és elégtelenségeket okoz, és így negatív hatással van Európa védelmi szektorának ipari és technológiai alapjára, valamint a tagállamok azon erőfeszítéseire, hogy megfelelően felszereljék fegyveres erőiket.

A védelmi beszerzésre vonatkozó jog fontos eleme ennek a széttöredezettségnek. A védelmi szerződések többsége mentesül a belső piaci szabályok alól és odaítélésük nemzeti közbeszerzési szabályok alapján történik, amelyek nagyon különböző alkalmassági kritériumokat, közzétételi eljárásokat, stb. írnak elő. Továbbá, a honvédelmi minisztériumok általi meghirdetések aránya jelentősen eltér az egyes tagállamokban. Ez mind korlátozhatja a külföldi beszállítók piacra jutását, és ezért akadályozza az Unión belüli versenyt.

A Bizottság ezért a 2003. márciusában kiadott közleményében¹ a közbeszerzési jogot olyan területként jelölte meg, amelyen fel kell lépni a védelmi felszerelések európai piacának (VFEP) létrehozása érdekében. Ez 2004. szeptemberében a védelmi beszerzésekről szóló Zöld Könyv² közzétételéhez vezetett, amelyben a Bizottság felhívta az érdekelt feleket, hogy véleményezzék az EU tagállamok védelmi piaci átláthatóságának és egymás közötti nyitottságának javítására vonatkozó különböző lehetőségeket. A konzultáció megerősítette, hogy a védelmi beszerzések jelenlegi jogi keretei nem működnek megfelelően:

- Bizonytalan az EK Sz 296. cikkének hatálya, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a belső piaci szabályoktól eltérjenek, amennyiben alapvető biztonsági érdekeik forognak kockán. Tekintettel arra, hogy az alapvető biztonsági érdekeket érintő, illetve az azokat nem érintő védelmi beszerzések közti határvonal bizonytalan, nem mindig egyértelmű, hogy mely szerződések esetében mely szabályokat kell alkalmazni. Következésképpen az EK Sz 296. cikkének alkalmazása továbbra is problematikus és jelentősen eltér az egyes tagállamokban.

---

¹ COM(2003) 113., 2003. március 11.

² COM(2004) 608., 2004. szeptember 23.

- Számos védelmi szerződés esetében a jelenlegi közbeszerzési irányelv (2004/18/EK) még a módosított változatában sem tekinthető megfelelőnek, mivel nem veszi figyelembe a szerződések néhány sajátosságát. Ennek eredményeképpen a védelmi felszerelések esetében a tagállamok vonakodnak a közbeszerzési irányelv alkalmazásától, még akkor is, ha a 296. cikk alkalmazására vonatkozó feltételek nem állnak fenn.

E ténymegállapítások alapján 2005 decemberében a Bizottság két kezdeményezést jelentett be a helyzet javítása érdekében:³

- (1) „A Szerződés 296. cikkének a védelmi beszerzések területén történő alkalmazásáról szóló értelmező közlemény” elfogadása. Ez a közlemény nem fogja módosítani a jelenlegi jogi kereteket, de tisztázni fogja azokat.
- (2) Egy lehetséges új irányelv előkészítése, amely olyan védelmi felszerelések beszerzésére vonatkozik, amelyekre az EK Sz 296. cikke szerinti kivétel nem alkalmazható. Ez az irányelv új, rugalmasabb szabályokat biztosíthatna, amelyek a védelmi ágazat sajátosságaihoz igazodnának.

A jelen Közlemény célja, hogy megelőzze az EK Sz 296. cikkének esetleges hibás értelmezését és alkalmazását a védelmi beszerzések területén. E célkitűzés elérése érdekében a Bizottság ki fogja fejteni az EK Sz 296. cikkének alkalmazására vonatkozó elvekkel kapcsolatos véleményét, valamint, a Bíróság esetjogának tükrében, ismertetni fogja a kivétel alkalmazására vonatkozó feltételekkel kapcsolatos felfogását. Az EK Sz 296. cikkének alkalmazási körét végső soron az Európai Bíróság határozza meg.

A jelen Közlemény nem tartalmazhat arra vonatkozó értelmezést, hogy mi minősülhet a tagállamok alapvető biztonsági érdekének, és nem határozhatja meg előzetesen, hogy mely közbeszerzési szerződésekre alkalmazható az EK Sz 296. cikke szerinti mentesség. Ehelyett az ajánlatkérőket némi iránymutatással látja el annak értékeléséhez, hogy a mentesség alkalmazása jogos-e.

A jelenlegi jogi keretek tisztázása az első szükséges lépés, amelyet meg kell tenni az európai védelmi piacok nagyobb nyitottsága érdekében. Ezzel párhuzamosan a Bizottság egy esetleges új, speciálisan a védelmi beszerzésekre vonatkozó irányelv lehetséges hatását is értékeli. A jelen Közleménynek egy ilyen jellegű irányelvvel történő összekapcsolása lehet valóban a legmegfelelőbb közösségi szintű megközelítés az EK Sz 296. cikkének alkalmazásával kapcsolatos nehézségek leküzdésére. Ezek a kezdeményezések kiegészítik a tagállamoknak az EK Sz 296. cikke alá tartozó védelmi felszerelések Unión belüli versenyének javítására irányuló erőfeszítéseit, amelyeket az Európai Védelmi Ügynökség által felügyelt Magatartási Kódexen keresztül tettek.

A jelen Közlemény csak a nemzeti hatóságok európai belső piacon belüli védelmi beszerzéseit érinti. Nem foglalkozik a harmadik országokkal történő

---

³ COM(2005) 626., 2005. december 6.

fegyverkereskedelemmel, amelyre továbbra is a WTO-szabályok vonatkoznak, vagyis elsősorban a Kormányzati Közbeszerzési Megállapodás (GPA)⁴.

1. JOGALAP

A jelenlegi közösségi jog szerint a védelmi szerződések a belső piaci szabályok hatálya alá tartoznak. Az árubeszerzésre, építési beruházásra és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzésekről szóló 2004/18/EK irányelvet⁵ így „a védelem terén működő ajánlatkérő szervek által odaítélt közbeszerzési szerződésekre a Szerződés 296. cikkére is figyelemmel” kell alkalmazni (az irányelv 10. cikke).

Az EK Sz 296. cikke a következőképpen rendelkezik:

- (1) *E szerződés rendelkezései nem zárják ki a következő szabályok alkalmazását:*
  - (a) *egyik tagállam sem köteles olyan információt szolgáltatni, amelynek közlését ellentétesnek tartja alapvető biztonsági érdekeivel;*
  - (b) *a tagállamok megtehetik az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott, fegyverek, lőszeres és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos intézkedéseket; ezek az intézkedések nem befolyásolhatják hátrányosan a közös piacon belüli versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célkora szánt termékek tekintetében.*
- (2) *A Tanács az általa 1958. április 15-én megállapított, az (1) bekezdés b) pontjának hatálya alá tartozó termékekre vonatkozó listát a Bizottság javaslata alapján egyhangú határozattal megváltoztathatja.*

A védelmi szerződések belső piaci szabályok alóli mentessége a fegyverek, lőszeres és hadianyagok kereskedelmével kapcsolatos intézkedés. Ennek megfelelően a jogalapja az EK Sz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontja. A tagállamok alkalmazhatják ezt a kivételt a védelmi szerződések odaítélésakor, feltéve, hogy a Szerződésben lefektetett feltételek, oly módon értelmezve, ahogyan a Bíróság értelmezi azokat, fennállnak. Ugyanakkor az EK Sz 296. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazási körét korlátozza az „alapvető biztonsági érdekek” fogalma, valamint az ugyanazon cikk (2) bekezdésében említett katonai felszerelésekre vonatkozó lista.

Az EK Sz 296. cikke (1) bekezdésének a) pontja túlmutat a védelmen, és általában véve olyan információk védelmére irányul, amelyeket a tagállamok nem tehetnek közzé az alapvető biztonsági érdekeik veszélyeztetése nélkül. Ez mind a honvédelem, mind a biztonság területén

---

⁴ A GPA XXIII. cikkének (1) bekezdése megállapítja, hogy annak „*egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely akadályozza a feleket abban, hogy olyan intézkedéseket hozzanak, vagy ne hozzanak nyilvánosságra olyan információkat, amelyeket a fegyverek, lőszeres vagy hadianyagok beszerzésével vagy a nemzetbiztonság, illetve a honvédelem szempontjából elengedhetetlen beszerzésekkel kapcsolatos fontos biztonsági érdekeik védelme érdekében szükségesnek tartanak*”. E rendelkezésekkel összhangban, a GPA 1. függeléké 1. mellékletének 3. része tartalmaz egy listát a honvédelmi minisztériumok által beszerezhető, a Megállapodás hatálya alá tartozó felszerelésekről és berendezésekről. Ez a lista csak a nem háborús anyagokat tartalmazza.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2004. március 31-i 2004/18/EK irányelve az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról.

érintheti a különleges berendezések közbeszerzését is. Általában véve azonban a katonai felszerelések beszerzését célzó eljárások esetleges bizalmas kezelésére irányuló igényekre az EKSz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontja vonatkozik.

2. BIZTONSÁGI ÉRDEKEK ÉS SZERZŐDÉS SZERINTI KÖTELEZETTSÉGEK

A tagállamok feladata, hogy meghatározzák és védjék biztonsági érdekeiket. Az EKSz 296. cikke elismeri ezt az előjogot, és eltérést biztosít az olyan esetekre, amelyekben a közösségi jognak való megfelelés veszélyeztetné a tagállamok alapvető biztonsági érdekeit.

Ugyanakkor a védelmi beszerzések vonatkozásában az EKSz. 296. cikkére történő hivatkozás a 2004/18/EK irányelv alkalmazásának mellőzését eredményezi, amely jogszabálynak célja, hogy biztosítsa a Szerződés áruk és szolgáltatások szabad mozgására, valamint a letelepedés szabadságára vonatkozó alapvető rendelkezéseinek (az EKSz 28., 43. és 49. cikkeinek) tiszteletben tartását a közbeszerzések területén. Ezen irányelv szabályai a belső piac alapvető elveit és célkitűzéseit juttatják kifejezésre. Így az EKSz 296. cikke szerinti bármilyen eltérés az Európai Közösség lényegét érinti, és természeténél fogva jogilag és politikailag jelentős kérdés.

A Szerződés ezért szigorú feltételeket tartalmaz ezen eltérés alkalmazására, a tagállamok védelmi és biztonsági érdekei, valamint a Közösség alapvető elvei és célkitűzései között egyensúlyozva. E feltételek célja az esetleges visszaélés megelőzése, valamint annak biztosítása, hogy az eltérés alkalmazása olyan esetekre korlátozódó kivétel maradjon, amelyekben a tagállamok nem tehetnek mást, mint hogy nemzeti szinten védik meg biztonsági érdekeiket.

Az Európai Bíróság következetesen rávilágított, hogy a Szerződés által biztosított jogok hatékonyságát garantálni hivatott szabályoktól való bármilyen eltérést szigorúan kell értelmezni⁶. Ezen felül megerősítette, hogy ez a „közbiztonságot érintő helyzetekben” alkalmazható eltérésekre is vonatkozik. A *Bizottság kontra Spanyolország* ügyben a Bíróság úgy ítélkezett, hogy azok a cikkek, amelyekben a Szerződés rendelkezik az ilyen jellegű eltérésekről (köztük az EKSz 296. cikke), „kivételes és egyértelműen meghatározott esetekre vonatkoznak. Korlátozott természetüknél fogva, ezek a cikkek nem értelmezhetők tágan”⁷.

Ezért az EKSz 296. cikkének mind az alkalmazási körét, mind az alkalmazási feltételeit szűken kell értelmezni.

3. ALKALMAZÁSI KÖR

Az EKSz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontja az ugyanezen cikk (2) bekezdésében hivatkozott listában meghatározott „*fegyverek, lőszeres és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos*” intézkedéseket tesz lehetővé. Ezt a listát 1958. április 15-én a 255/58 tanácsi határozatban fogadták el. A Bíróság szerint egyértelmű, hogy az EKSz 296.

⁶ A C-367/89. sz. *Richardt és Les Accessoires Scientifiques* ügyben 1991. október 4-én hozott ítélet 20. pontja; kifejezetten a közbeszerzésről: a C-328/92. sz. *Bizottság kontra Spanyolország* ügyben 1994. május 3-án hozott ítélet 15. pontja; a C-324/93. sz. *Evans Medical és Macfarlan Smith* ügyben 1995. március 28-án hozott ítélet 48. pontja.

⁷ A C-414/97. sz. *Bizottság kontra Spanyolország* ügyben 1999. szeptember 16-án hozott ítélet 21. pontja; a C-222/84. sz. *Johnston* ügyben 1986. május 15-én hozott ítélet 26. pontja.

cikke (1) bekezdésnek b) pontját „nem az azon a listán felsorolt katonai termékektől eltérő termékekkel kapcsolatos tevékenységek esetében történő alkalmazásra szánták”⁸.

Ugyanakkor az EKSz 296. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezése során, valamint alkalmazási körének meghatározásakor figyelembe kell venni a technológiák és a közbeszerzési politikák fejlődő természetét is. Ami a technológiát illeti, az 1958-as lista kellőképpen általánosnak tűnik ahhoz, hogy a legújabb és a jövőbeli fejlesztéseket is magában foglalja. Hasonlóképpen, az EKSz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontja alá tartozhatnak a listán szereplő árukkal közvetlenül kapcsolatos szolgáltatásnyújtásra és építési beruházásokra irányuló közbeszerzések, valamint a modern, képesség-orientált beszerzési módozatok is, amennyiben az EKSz 296. cikkének alkalmazására vonatkozó egyéb feltételek teljesülnek.

Másrésről az 1958-as lista csak olyan felszereléseket tartalmaz, amelyek természete és célja tisztán katonai. Egyrésről igaz, hogy a biztonság egyre inkább összetett fogalomná válik, és az új veszélyek elmosás a katonai és nem katonai, külső és belső biztonsági dimenziók közötti hagyományos határvonalakat. Másrésről azonban, mivel a katonai és nem katonai biztonsági erők szerepe még mindig különbözik egymástól, általában különbséget lehet tenni a katonai és nem katonai beszerzések között.

Az 1958-as listán szereplő termékek természete, valamint az EKSz 296. cikkének kifejezett hivatkozása a „*kifejezetten katonai célokra*” megerősíti, hogy az EKSz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján csak a kifejezetten katonai célokra tervezett, kifejlesztett és gyártott felszerelés beszerzése mentesülhet a közösségi szabályok alól⁹.

A nem katonai biztonsági célt szolgáló beszerzés ezzel szemben nem tartozik az EKSz 296. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazási körébe. E beszerzések esetében a közbeszerzési irányelv 14. cikke alapján a biztonsági érdekek indokolhatják a közösségi szabályok alóli mentességet, amennyiben annak alkalmazási feltételei teljesülnek¹⁰.

Az EKSz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontjával ellentétben a 296. cikk (1) bekezdésének a) pontja vonatkozhat a kettős felhasználású, katonai célokra és nem katonai biztonsági célokra szánt felszerelések beszerzésére is, amennyiben a közösségi szabályok alkalmazása valamely tagállamot az alapvető biztonsági érdekeit hátrányosan érintő információ közzétételére kötelezné.

4. AZ ALKALMAZÁS FELTÉTELEI

Az 1958-as listában szereplő katonai árucikkek nem mentesülnek automatikusan a belső piaci szabályok alól. Maga a 255/58 tanácsi határozat is leszögezi, hogy a listán szereplő felszerelések esetében a tagállamok jogos érdeke, hogy meghozhassanak olyan intézkedéseket, amelyekről az EKSz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontja rendelkezik. Vagyis maga a tanácsi határozat sem rendelkezik a mentesség automatikus alkalmazásáról. Ezen felül a Bíróság több alkalommal megerősítette, hogy az EKSz 296. cikke nem

⁸ A T-26/01. sz. *Fiocchi Munizioni kontra Bizottság* ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet 61. pontja; lásd még Jacobs főtanácsnoknak a C-367/89. sz. *Richardt és Les Accessoires Scientifiques* ügyre vonatkozó, 1991. május 8-i indítványának 30. pontja.

⁹ A T-26/01. sz. *Fiocchi Munizioni kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet 59. és 61. pontja.

¹⁰ A 2004/18/EK irányelv 14. cikke kiköti: „Ez az irányelv nem alkalmazható olyan közbeszerzési szerződésre, amelyet titkosnak nyilvánítanak, illetve amelynek teljesítését az érintett tagállamban hatályos törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések szerint különleges biztonsági intézkedéseknek kell kísérniük, illetve amely esetében az adott tagállam alapvető érdeke ezt igényli.”

rendelkezik automatikus mentességről a védelem területén¹¹. Ellenkezőleg, a mentesség jogilag az EK Sz 296. cikkén alapszik, ami azt jelenti, hogy a listában szereplő árucikkeket akkor és csak akkor lehet mentesíteni, ha az EK Sz 296. cikke alkalmazásának feltételei teljesülnek¹².

Az EK Sz 296. cikke szerint a tagállamok azokat az intézkedéseket tehetik meg, amelyeket szükségesnek tekintenek az alapvető biztonsági érdekeik védelmében. Ez a rendelkezés széles mérlegelési jogkört nyújt a tagállamoknak annak meghatározása során, hogy hogyan védjék meg alapvető biztonsági érdekeiket¹³. A szövegezés azonban („*védelme érdekében ... szükségesnek ...*”) arra is rámutat, hogy ez a mérlegelési jogkör nem korlátlan. Az EK Sz 298. cikkének – amely az EK Sz 296. cikkének esetleges helytelen alkalmazása esetén követendő különleges eljárást határozza meg – pusztá létezése megerősíti, hogy a tagállamok nem rendelkeznek korlátlan szabadsággal valamely egyedi közbeszerzési szerződésnek a belső piaci szabályok alóli mentességére vonatkozó döntésük meghozatalakor. Ellenkezőleg, „*[az EK Sz 296. cikkére] hagyatkozni kívánó tagállamnak kell bizonyítékkal szolgálnia arra vonatkozóan, hogy a kérdéses mentesség nem megy túl az ilyen [egyértelműen meghatározott] esetek határain*”, valamint bizonyítania, „*hogy a mentesség ... szükséges az alapvető biztonsági érdekeinek védelmében*”¹⁴.

A mentességet igazoló célkitűzés csak a tagállam alapvető biztonsági érdekeinek védelme lehet. Más érdekek, különösen az ipari vagy gazdasági érdekek, még ha össze is függenek a fegyverek, lőszeres és hadianyagok előállításával és kereskedelmével, önmagukban az EK Sz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján nem igazolhatják a mentességet. Például a közvetett nem katonai ellentételezések, amelyek nem konkrét biztonsági, hanem általános gazdasági érdekeket szolgálnak, nem tartoznak az EK Sz 296. cikkének hatálya alá, még akkor sem, ha egy, ezen cikk alapján mentesített védelmi beszerzési szerződéssel kapcsolatosak¹⁵.

Ugyanakkor a tagállamok biztonsági érdekeit európai szemszögből nézve is meg kell vizsgálni. Ezek különbözőek lehetnek, például földrajzi vagy történelmi okoknál fogva. Másrészt az európai integráció a tagállamok nemzeti érdekeinek egyre fokozódó összefonódásához vezetett. A közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) és az európai biztonsági és védelmi politika (EBVP) kialakulása szemlélteti, hogy ez egyre inkább vonatkozik a biztonság és védelem területére is. A tagállamoknak kiemelt közös célkitűzésük, hogy közös védelmi felszerelési piacot, valamint a védelmi ágazat számára versenyképes ipari és technológiai alapokat alakítsanak ki. Ezt is figyelembe kell venniük annak értékelésekor, hogy az unión belüli verseny előmozdítását célzó közösségi közbeszerzési szabályok alkalmazása veszélyeztetné-e az alapvető biztonsági érdekeiket.

---

¹¹ A C-273/97. sz. *Sirdar* ügyben 1999. október 26-án hozott ítélet 15-16. pontja; a C-285/98. sz. *Kreil* ügyben 2000. január 11-én hozott ítélet 16. pontja; a C-186/01. sz. *Dory* ügyben 2003. március 11-én hozott ítélet 30-31. pontja.

¹² Lásd még: a Tanács 1985. október 3-i, Van Hemeldonck európai parlamenti képviselőasszonynak címzett válasza (1985)0574/F; ennek analógiájára: a C-423/98. sz. *Albore* ügyben 2000. július 13-án hozott ítélet 22-23. pontját.

¹³ A T-26/01. sz. *Fiocchi Munizioni kontra Bizottság* ügy 58. pontja.

¹⁴ A C-414/97. sz. *Bizottság kontra Spanyolország* ügyben hozott ítélet 22. pontja.

¹⁵ Az ellentételezések olyan kompenzációk, amiket számos kormány előír a külföldi védelmi ajánlattevők számára a katonai berendezések beszerzésének feltételeként. Ezek a kompenzációk a tevékenységek széles körére terjednek ki: a közvetlen ellentételezések a közbeszerzési szerződés tárgyával közvetlenül kapcsolatosak; a közvetett ellentételezések nem, és lehetnek katonai vagy polgári természetűek.

Továbbá az EKSz 296. cikke nem általában véve a biztonsági érdekek védelmére hivatkozik, hanem az alapvető biztonsági érdekek védelmére. Ez a pontosabb meghatározás kiemeli az eltérés kivételes jellegét és világossá teszi, hogy az 1958-as listán szereplő felszerelések kifejezett katonai jellege önmagában nem elegendő az EU közbeszerzési szabályai alóli mentesség igazolására. Ellenkezőleg, a különösen erős megfogalmazás („alapvető”) a lehetséges mentességet a tagállamok katonai képessége szempontjából legfontosabb beszerzésekre korlátozza.

Az EKSz 298. cikkének megfogalmazása és a vonatkozó joggyakorlat, amely általában véve hivatkozik a 296. cikkre, megerősítik, hogy ennek az érvelésnek kell vonatkoznia az EKSz 296. cikk (1) bekezdés a) és b) pontjának alkalmazására is.

5. AZ EKSZ 296. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

A tagállamok előjoga meghatározni alapvető biztonsági érdekeiket és kötelességük megvédeni azokat. Az alapvető biztonsági érdekek fogalma az ezen érdekek védelmét szolgáló intézkedések kiválasztásakor rugalmasságot biztosít számukra, de különleges felelősséget is ró rájuk a tekintetben, hogy a Szerződés szerinti kötelezettségeiket teljesítsék, illetve, hogy ne éljenek vissza ezzel a rugalmassággal. A tagállamoknak különösen szem előtt kell tartaniuk, hogy az EKSz 296. cikke szerinti eltérés csak bizonyos egyértelműen meghatározott esetekben alkalmazható, és meg kell győződniük arról, hogy az alkalmazása „nem megy túl az ilyen esetek határain”¹⁶.

A védelmi beszerzések terén a tagállamok számára az egyetlen mód a biztonság területére vonatkozó előjogaiknak a Szerződés szerinti kötelezettségeikkel való összeegyeztetésére az, hogy minden egyes közbeszerzési szerződést figyelmesen értékelnek abból a szempontból, hogy indokolt-e vagy sem a közösségi szabályok alóli mentesség. Ez az eseti értékelés az EKSz 296. cikkével kapcsolatos határesetekben, amikor a mentesség alkalmazása vitatható lehet, különösen alapos kell, hogy legyen.

Ez elsősorban azt jelenti, hogy az ajánlatkérőknek meg kell vizsgálniuk a következőket:

- Melyik alapvető biztonsági érdek érintett?
- Mi az összefüggés e biztonsági érdek és a konkrét közbeszerzési döntés között?
- Miért szükséges ebben a konkrét esetben a közbeszerzési irányelv alkalmazását mellőzni ezen alapvető biztonsági érdek védelmében?

Ugyanakkor az EKSz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontja előírja, hogy az e cikk alapján tett intézkedések „nem befolyásolhatják hátrányosan a közös piacon belüli versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében”. A védelmi beszerzések területén az ellentételezések esete lehet ilyen, kiváltképpen a közvetett, nem katonai ellentételezések esetében. A tagállamoknak ezért meg kell bizonyosodniuk arról, hogy az EKSz 296. cikke (1) bekezdésének b) pontjának hatálya alá tartozó védelmi szerződésekkel kapcsolatos ellentételezési megállapodások tiszteletben tartják ezt a rendelkezést.

---

¹⁶ A C-414/97. sz. Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 22. pontja.

6. A BIZOTTSÁG SZEREPE

A Bizottságnak nem feladata a tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek felmérése, vagy annak értékelése, hogy ezen érdekek védelmére mely katonai felszereléseket szereznek be. A Szerződés öreként azonban ellenőrizheti, hogy a közbeszerzési szerződések mentesítésekor az EKSz 296. cikke alapján történő mentesítésre vonatkozó feltételek fennálltak-e.

Ilyen esetekben a tagállamok feladata, hogy a Bizottság kérésére szolgáltatassák a szükséges információkat és bizonyítsák, hogy a mentesség szükséges az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében. Az Európai Bíróság többször megállapította, hogy „Az EKSz 10. cikkéből az következik, hogy a tagállamok kötelesek jóhiszeműen együttműködni a Bizottság által az EKSz 226. cikke alapján folytatott vizsgálatok során, és kötelesek minden e célból kért információt megadni”¹⁷. Ez minden a Bizottság által a Szerződés öreként végzett vizsgálatra vonatkozik, ideértve az EKSz 296. cikke védelmi szerződésekre vonatkozó alkalmazhatóságának esetleges ellenőrzését is.

Ezért amikor a Bizottság kivizsgál egy védelmi beszerzési ügyet, az érintett tagállam feladata bizonyítékot szolgáltatni arra vonatkozóan, hogy a kérdéses közbeszerzés egyedi feltételei mellett, a közösségi irányelv alkalmazása veszélyeztetné az alapvető biztonsági érdekeit. Ebben az összefüggésben a földrajzi és politikai helyzetre, a történelemre, valamint a szövetségi kötelezettségvállalásokra történő általános hivatkozások nem elegendőek.

Az EKSz 287. cikke garantálja, hogy a Bizottság teljes mértékben titkosan kezeli a tagállamoktól kapott információkat.

Az EKSz 298. cikke szerint, amennyiben az EKSz 296. cikke alapján tett intézkedések torzítják a közös piaci versenyfeltételeket, a Bizottság az érintett tagállammal együtt megvizsgálhatja, hogy hogyan lehetne ezen intézkedéseket a Szerződésben lefektetett szabályokhoz igazítani.

A Bizottság az ügyet közvetlenül a Bíróság elé is terjesztheti, amennyiben úgy véli, hogy a tagállam az EKSz 296. cikkében előírt hatáskört nem megfelelően alkalmazza. Ebben az esetben a tagállamokat terheli a mentesség indoklásával kapcsolatos bizonyítás terhe.

Az esetleges jogsértések értékelésekor a Bizottság figyelembe fogja venni a védelmi ágazat sajátos érzékenységét. Ezzel párhuzamosan a Bizottság folytatja egy olyan katonai felszerelésekre vonatkozó lehetséges közbeszerzési irányelv előkészítését, amelyekre az EKSz 296. cikke nem vonatkozik.

---

¹⁷ A 82/03. sz. Bizottság kontra Olaszország ügyben 2004. július 13-án hozott ítélet 15. pontja.